

OU JERUSALEM CENTRE.

RABBI DR ALAN ABRAHAM KIMCHE

"Great Jewish Thinkers"

HaGaon Rav Ovadia Yosef ztz"l (1920- 2013)

"להחזיר עטרה ליושנה - to restore the past Sephardic glory"

Sephardi Chief Rabbi of Tel Aviv 1968 - 1973

Sephardi Chief Rabbi of Israel 1973 - 1983

**STANDING OR SITTING DURING THE READING OF THE TEN
COMMANDMENTS.**

HAGAON RAV OVADIA YOSEF - YECHAVEH DAAT 6.8

שו"ת יחווה דעת חלק ו סימן ח

שאלה: מי שמתפלל בבית כנסת שנוהגים בו שהקהל עומד על רגליו בשעה שהשליח צבור קורא בספר תורה בעשרת הדברות, האם יעמוד גם הוא על רגליו כדי שלא יהיה נראה כמזלזל ח"ו בקדושת עשרת הדברות

תשובה: בברכות (דף יב) אמרו, שבקשו חז"ל לקבוע אמירת עשרת הדברות בבית הכנסת בכל יום, ולמה לא קבעוה, מפני תרעומת המינים. ופירש רש"י, כדי שלא יאמרו המינים לעמי הארץ שאין שאר התורה אמת, שהרי אין קוראים בכל יום אלא עשרת הדברים שאמר הקדוש ברוך הוא ושמענו מפיו בסיני. וכן אמרו בירושלמי (ברכות פרק א' הלכה ח'): מפני טענת המינים שלא יאמרו אלו לבדן ניתנו למשה בסיני.

וכתב **הרמב"ם** בתשובה (הוצאת פריימן סימן מו, והוצאת בלאו סימן רסג), שמטעם זה יש למנוע מנהג איזה מקומות שנהגו לעמוד בעת קריאת עשרת הדברות, כי יגיע מזה הפסד אמונתינו, שיבואו לחשוב ולהאמין שיש יתרון לעשרת הדברות על שאר התורה, והרי האומר אין תורה מן השמים, ואפילו מכחיש פסוק אחד מן התורה, אין לו חלק לעולם הבא, ולכן ראוי לסתום כל

הפתחים המביאים לכפירה זו, וכמו שאמרו בברכות (יב) שלכן ביטלו קריאת עשרת הדברות בכל יום מפני תרעומת המינים

ולכן בודאי שראוי לאיש על העדה שדבריו נשמעים להורות לעדתו לבטל מנהג זה, דתבר גזיזי, שיצא ממנו הפסד האמונה הישרה והתמימה. והנה מילי איבעי למימרינהו בניחותא כי היכי דליקבלינהו מיניה (שבת לד). וכמאמר החכם: דברי חכמים בנחת נשמעים

וכמה וכמה מנהגים שהיו באיזה מקומות שנהגו בהם שלא כדין, ועמדו גדולי הדורות וביטלום, וכמו שכתב הגאון רבי חיים פלאג'י בשו"ת חקקי לב (חלק אורח חיים סימן ו'). ובלבד שיעשו הכל באופן שלא יבואו לידי מחלוקת וקטטות ח"ו, ששנואה היא המחלוקת. וכשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע (יבמות סה

וכעת נבוא לשאלה שלפנינו, כי לכאורה כיון שאמרו חז"ל (במסכת דרך ארץ רבה סוף פרק ז, וזוטא סוף פרק ה'): לא יהיה אדם יושב בין העומדים, ולא עומד בין היושבים וכו', כללו של דבר אל ישנה אדם ממנהג הבריות

נראה שמאחר שהרמב"ם סובר שאסור לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות, אין בזה משום לא יושב בין העומדים, כיון שהעומדים עושים שלא כדין, מפני חסרון ידיעה, והיושב נוהג כדת וכדין

אולם האמת ניתנה להיאמר, שנעלם מעיני קדשו של מרן **החיד"א** תשובת הרמב"ם הנ"ל, שהרי לא העלה על דל שפתיו אפילו ברמז מתשובת הרמב"ם שאסר לעמוד בעשרת הדברות מפני תרעומת המינים, ושיש לבטל מנהג העומדים, מפני שיש בזה הפסד האמונה וכו'. ואין ספק שאילו היה רואה החיד"א תשובת הרמב"ם היה מבטל דעתו מפני דעתו הגדולה

וכל שכן בזמן הזה שנתפשטה המינות על ידי הרפורמים למיניהם שאומרים שרק עשרת הדברות אמת, ולא יותר ח"ו, והכל לפי רוח הזמן, עפרא לפומייהו. וידוע מה שכתב בספר שער הכוונות (דף א' ע"ג), בד"ה גם מעולם, שרבינו

האר"י מיחה בידי מהרח"ו שהיה נוהג לומר בכל בוקר עשרת הדברות, שמאחר שחז"ל ביטלו דבר זה מפני תרעומת המינים, מי יערב אל לבו לנהוג היפך דברי חז"ל, ולחזק טענות המינים. ע"ש. (והובא במחזיק ברכה סימן א' סק"ח). ואנן בדור יתום זה מה נענה אבתריה. ולכן בודאי שצריכים להודות על האמת ולפרסם הוראת רבינו הרמב"ם, שיש לבטל מנהג הקהלות העומדים בשעת קריאת עשרת הדברות.

ולא אכחד כי גם הלום ראיתי להגאון **רבי משה פיינשטיין** בשו"ת אגרות משה כרך ו' (חלק אורח חיים סימן כב) שכתב גם כן ליישב מנהג קהלות העומדים בעת קריאת עשרת הדברות וסיים שאין לשנות מן המנהג. ע"ש. אולם גם ממנו נעלמה תשובת הרמב"ם שלמד מההיא דברכות (יב) לאסור לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות, ואילו שמיע ליה בודאי היה חוזר בו

אלא שמכל מקום כיון שאפשר שיהיה נראה בעיני ההמון כמזלזל ח"ו בקדושת קריאת עשרת הדברות, כי לא רבים יחכמו להבין אמרי קדוש הרמב"ם ז"ל, וכבר נאמר, הסר ממך עקשות פה ולזות שפתים הרחק ממך, לפיכך היה נראה להורות ליחידים שיודעים מראש שמנהג הקהל שם לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות, להקדים לעמוד מתחילת קריאת הפרשה, או לכל הפחות מתחילת קריאת העולה לספר תורה שהוזמן לקרוא בפרשת עשרת הדברות, שמכיון שאינו עומד ממש בעת קריאת עשרת הדברות, אלא עומד לפני כן, אינו נראה כעומד לכבוד עשרת הדברות דוקא כדי שיהיה איזה פתחון פה למינים, שהרי כבר היה עומד מלפני קריאתן. ועל זה נאמר החכם עיניו

בראשו

בסיכום: אסור לציבור או ליחיד לעמוד בשעת קריאת עשרת הדברות, ויחיד הנמצא בבית כנסת שנוהגים בו שהקהל עומד על רגליו בשעת קריאת עשרת הדברות, ואין לאל ידו לשנות מנהגם, יקדים לעמוד בתחילת קריאת הפרשה, או לכל הפחות יעמוד בתחילת קריאת העולה לספר תורה שהוזמן לקרוא בפרשת עשרת הדברות, כדי שלא יהיה כיושב בין העומדים וכמזלזל בקדושת עשרת הדברות.